

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Historisk baggrund

I 1927 fremsatte P. Munch på det radikale venstres vegne forslag i folketinget om, at der blev givet arbejderne i større virksomheder andel i udbyttet, helst således, at andelen blev stående i virksomheden, som de ansatte så med tiden ville blive medejere af.

Tiden var ikke til ændringer i de afstukne grænser på arbejdsmarkedet, og forslaget vakte derfor ikke nogen politisk interesse. 30 år efter gennemførtes lov om udbyttedeling, og gradvis er der i flere virksomheder gennemført en række frivillige ordninger.

I 1960'erne og 1970'erne bredte interessen for økonomisk demokrati sig. Fagbevægelsen og socialdemokratiet fremsatte forslag om ØD baseret på oprettelse af store lønmodtagerfonde gennem lønsumsbidrag (de første forslag) og senere gennem overskudsdeling. I erhvervslivet har der i samme periode været en stigende interesse for at skabe et større interessefællesskab mellem ejere og ansatte i virksomhederne. Erhvervsorganisationerne har dog til stadighed været imod, især når talen drejede sig om obligatoriske ordninger. Det radikale venstre har med opmærksomhed fulgt denne udvikling og mener, at det af flere grunde nu er vigtigt, at der sker et gennembrud i dette spørgsmål. Det er derfor også med tilfredshed, at det kan konstateres, at der i socialdemokratiet er en stigende interesse for drøftelser baseret på det radikale hovedprincip, at overskudsdeling og medeje skal baseres på den enkelte virksomhed. Det skulle altså være muligt at opnå forståelse for en løsning uden centrale fondsdannelser.

2. Indkomspolitik og medeje/overskudsdeling

Lige som i 1927 er det også i dag et grundlæggende mål for det radikale venstre, at der sker en demokratisering af arbejdslivet. Vi ønsker at nedbryde de kunstige skel mellem ledelse og ansatte på virksomhederne, og vi ønsker, at medarbejderne gradvis skal tage større del i og medansvar for

de beslutninger, som træffes. Medeje og spredning af ejendomsretten gennem overskudsdeling er en af vejene til at nå dette mål.

Samtidig har de seneste års økonomiske udvikling understreget nødvendigheden af, at indkomst-udviklingen holdes inden for snævre rammer. Det radikale venstre mener, at denne nødvendige politik må udbygges med bl.a. medeje og overskudsdeling. I modsat fald er det ikke muligt at skabe en tilstrækkelig langsigtet og socialt retfærdig indkomstpolitik. Derfor bør beslutningen om obligatorisk overskudsdeling ikke udskydes længere.

Det er urimeligt at forlange, at lønmodtagerne skal være tilbageholdende i overenskomstforhandlingerne, hvis en eventuel økonomisk gevinst alene forbeholdes kapitalejerne. Det giver hverken den nødvendige tilskyndelse til at skabe et godt resultat eller den nødvendige forståelse for, at hele samfundet har en interesse i, at der skabes og udbygges konkurrencedygtige virksomheder.

De mange erhvervsfremmende foranstaltninger, delvis finansieret af offentlige midler, giver et yderligere argument for overskudsdeling og for, at den skal være obligatorisk. Hensigten er at øge de private investeringer og gøre erhvervslivet mere konkurrencedygtigt. Men det er ikke nødvendigt og slet ikke retfærdigt, hvis dette gøres på en måde, hvorefter der så at sige flyttes penge fra lønmodtagerne til kapitalejerne, således at disse på lidt længere sigt sikres et privat merforbrug.

Behovet for tilpasning og omstilling i den private sektor nødvendiggør, at det skal være muligt at honorere produktivetsforbedringer, ellers risikerer man at fjerne incitamentet til forbedring af konkurrenceevnen. Ved at sammenkæde løntilbageholdenhed og obligatorisk overskudsdeling, hvor medarbejderkapitalen forbliver i virksomheden og kun det almindelige udbytte heraf eventuelt udbetales, vil incitamentet ikke længere være det umiddelbare private forbrug, men derimod den senere mulighed for forbrug, som følger af en bedre økonomi f.eks. i pensionsalderen.

3. Det radikale venstres forslag